

NOVELL

av Håkan Nesser (första hälften) och Susanne Wigforss (fortsättning)

Efter regnet

Regnet upphörde strax efter klockan nio på morgonen. Det var den fjärde dagen och hon tänkte att det var ett gott tecken. Ända sedan hon anlände hade det pågått; ett envetet strilande som hållit såväl turisterna som lokalbefolkningen inomhus. Bara under enstaka, kortare perioder, en kvart eller en halvtimme, hade det varit uppehåll. Hon hade tillbringat nästan all tid på hotellrummet, bara tagit sig ner till huvudgatan när hungern jagat ut henne. Suttit ensam med någon enkel fiskrätt, ett glas vin och en bok. Ätit fort, aldrig unnat sig efterrätt eller kaffe, sett till att komma därifrån så fort som möjligt. Aldrig samma restaurang. Ville inte bli igenkänd, ensam kvinna två dagar i rad luktade hopplöshet. Det fanns fördomar som påminde om sanningar.

Solen bröt igenom en timme senare. Hon bestämde sig för en lång vandring längs stranden; det var egentligen för detta ändamål hon anlönt några dagar i förväg. Att få vandra i fred med egna tankar och komma fram till ett beslut. Ett förhållningssätt åtminstone. Syftet hade inte varit uttalat men så snart hon passerat fyren och den lilla marinan och såg stranden breda ut sig i morgonljuset, förstod hon att det var så. Att det var just det här som behövdes: havet, himlen, stranden. Själva rymden. Hotellrummet hörde knappast till de mindre hon bott i, men tankar som omedelbart stötte emot en vägg, en dörr eller ett fönster, växte sällan ur sitt skal.

Ett tecken, som sagt. Regnet hade hållit henne fången i tre dygn men släppt ut henne lagom till den viktigaste dagen. Planet skulle anlända klockan fem på eftermiddagen. Så halvannan timmes skumpig bussresa hit ut; därefter en dusch och en drink, sedan skulle de sitta mitt emot varandra över ett restaurangbord och bestämma sig. Inget av hennes tidigare matställen, ett bättre den här gången, utmed strandpromenaden, bakom glas mot havet. Hon hade medvetet undvikit dem hittills, det här var platser där ensamheten inte hörde hemma. Inte under några förhållanden.

Sedan hade de ytterligare tre dagar på sig, men denna tid var av underordnad betydelse. Det var ikväll det skulle avgöras, hon visste det, ingenting kunde vara tydligare.

Solen värmdes. Efter bara några hundra meter tog hon av sig skorna och började gå barfota i vattenbrynet. Stranden låg mer eller mindre öde, det fanns inte mycket bebyggelse åt det här hållet, ett och annat privathus inne bland dynerna, antagligen, men inte mycket som stack upp över den höga, gräsbevuxna brinken. Havet låg grått och stilla, nästan ingen vind, nästan inga människor. En och annan fiskare, fåglar som drev omkring i letargiska cirklar.

Det fanns ett samhälle längre bort, hon kom ihåg det; det började på Ger-, de hade passerat det i bussen från flygplatsen men hon hade glömt fortsättningen av namnet. På en timmes avstånd, kanske en och en halv; hon bestämde sig för att det kunde vara en lämplig vändpunkt.

En enkel lunch och ett glas vitt vin på något litet matställe vid ett stenlagt torg. Sedan tillbaka längs havet med solen och vinden i ryggen. Det var en bra plan och när hon efter en stunds vandring kom runt en udde och såg ett kyrktorn sticka upp ett par kilometer längre fram, visste hon att hon var på rätt väg.

Hon slöt ögonen, det gick faktiskt alldeles utmärkt att gå utan att se. Vattnet och den våta sanden gav tillräcklig vägledning, allt ansvar låg hos fötterna, såväl själva förflyttningen som navigeringen. Det kändes märkligt att gå och blunda; stimulerande, nästan lustfyllt. Imorgon så här dags vandrar jag under andra betingelser, tänkte hon. Alldeles oavsett vad vi kommer fram till. Den här vandringen äger bara rum just här, just nu.

Klockan i den låga stenkyrkan slog kvart över tolv när hon satte sig ner vid ett bord med rödrutig vaxduk. Det var ett av fyra som stod i ett hörn av det skeva torget, parasollen var också röda och vita, men randiga istället för rutiga. Vägg i vägg med restaurangen låg en frisersalong. En brunsvart hund sov i dörröppningens skugga. Flugor surrade.

Hon beställde någonting från den inplastade matsedeln som den tjocka kvinnan gav henne; hoppades att det skulle vara någon sorts sallad, men varken matsedeln eller kvinnan talade annat än sitt modersmål. Medan hon väntade drack hon av vattnet och tog tuggor av brödet som kommit på bordet utan att hon bett om det.

Såg sig om. Bredvid kyrkan, på torgets motsatta sida, fanns någon sorts myndighetsbyggnad med höga, blyinfattade fönster och en inskription ovanför porten i flagnande, röda bokstäver som hon inte kunde tolka. Då och då försvann människor in i dess mörka innandöme men hon såg aldrig någon komma ut. Från frisersalongen hördes en operaaria ur en skrällig transistorradio. Åt andra hållet låg en bar; ett halvdussin män satt med kaffekoppar och ölglas i skuggan under ett träd, en uråldrig, skallig servitör rörde sig sömnigt mellan borden. På restaurangen där hon själv befann sig var inget av de andra borden upptaget. Jag borde ha tagit med en bok eller en tidning, tänkte hon. Här finns ingenstans för en främmande kvinna att gömma sina ögon.

Maträtten visade sig bestå av en tjock grönsakssoppa, men den var kryddig och välsmakande och hon åt med god aptit. Lyckades också beställa ett glas vitt vin, och det var när hon just smakat av det och konstaterat att det åtminstone var ordentligt kylt, som en lång, slank kvinna kom gående snett över torget med en liten flicka vid handen.

Flickan i sin tur bar på en docka; en slankig trasdocka, hon höll den i ena benet så att dess röda, tilltrasslade garnhår då och då snuddade vid marken. Kvinnan var blond, någonstans mellan trettiofem och fyrtio, antagligen, flickan var mörkare. I sjuårsåldern som det såg ut; korallröd, knäkort klänning och håret uppsatt med två rosetter i samma färg.

De var uppenbarligen turister, kvinnan bar en tunn, ljus klänning och sandaletter, och just som de passerade förbi de rödvita borden, hejdade hon sig. Såg ut att tveka ett ögonblick, sedan sköt hon upp sina solglasögon på hjässan och log försiktigt.

”Förlåt mig, skulle jag kunna få be er om en tjänst?”

Hennes engelska var vårdad; det var knappast hennes modersmål, men brytningen var obetydlig.

”Naturligtvis. Vad kan jag göra för er?”

Kvinnan kostade på sig ett nytt, urskuldande leende, medan hon strök flickan över kinden. ”Jag har en tid hos doktorn här om hörnet. Skulle flickan kunna få sitta här med er så länge? Det tar på sin höjd tio minuter. Om ni inte...?”

”Självfallet. Vad heter du?”

Hon vände sig till flickan men fick bara ett blygt, hastigt ögonkast till svar. Istället lyfte kvinnan upp henne, gav henne en puss på munnen och placerade henne på en stol.

”Hon heter Lili. Hon är stum, jag köper en coca-cola åt henne, hon kommer inte att vara till besvär.”

Hon försvann in i restaurangen och återvände nästan omedelbart med en burk coca-cola och ett glas med några isbitar i.

”Tio minuter, jag lovar.”

Hon höll upp i glaset, strök flickan över kinden en gång till och försvann runt hörnet.

”Så du heter Lili?”

Flickan betraktade henne under bråkdelen av en sekund och slog ner blicken. Drack lite coca-cola. Naturligtvis, tänkte hon. Hon är förstås inte bara stum, hon är döv också. Det är så det är, det stumma föds ur oförmågan att kunna höra och imitera. Hon märkte att hon tyckte om att ha flickan sittande vid samma bord. Även om de inte kunde kommunicera - eller var det kanske just därför? slog det henne. Det outtalade, allt det som inte sägs men som möjligen skulle kunna sägas, var inte detta något som alltid tilltalat henne? Tystnadens alla slumrande möjligheter, istället för det uttalade som blott omsluter sig självt?

Deras blickar möttes då och då, men skyggt och liksom av en händelse.

Varje gång vek flickan undan, kanske fanns där antydning till ett leende i hennes mungipor - som om detta att de råkade se på varandra egentligen var någonting förbjudet, men samtidigt en lockande och ganska oemotståndlig lek. Hon drack försiktigt av coca-colan och fingrade på sin docka. Kliade sig några gånger på ena armbågen där hon hade en liten sårskorpa. Dinglade med benen. Det låg ett fnitter på lur i henne, det gick inte att ta miste på, men samtidigt ett allvar.

Hon åt upp resten av soppan och drack den sista klunken vin.

Sträckte över brödkorgen till flickan men fick bara en kort huvudskakning i retur.

Teckenspråk? tänkte hon. Kanske förstår hon teckenspråk?

Hon böjde sig fram över bordet och fångade flickans uppmärksamhet.

Satte pekfingeret mot sitt eget bröst och handbokstaverade sitt namn så gott hon kunde, samtidigt som hon uttalade det långsamt med överdrivna läpprörelser. Flickan skrattade blygt men gjorde ingen min av att ha förstått någonting.

Hon upprepade proceduren men utan resultat. Pekade på flickan och sade ”Lili” mycket långsamt. Flickan nickade.

Hon pekade på dockan, anlade ett frågande ansiktsuttryck och sade ”Lili???” med stora tydliga frågetecken efteråt. Flickan skrattade och ruskade på huvudet.

Sedan visste hon plötsligt inte hur hon skulle gå vidare. Kände hur hon drabbades av en oväntad förlägenhet, som om hon gått över en gräns eller brutit en överenskommelse. Det var märkligt; flickan föreföll också en aning besvärad, skrattet och leendet försvann hastigt och allvaret tog överhanden.

Det gick en stund, sedan kom den tjocka kvinnan ut; hon passade på att be om notan genom att låtsas skriva någonting på ett fiktivt block. Inte heller här behövdes något uttalat språk, kvinnan nickade, plockade med sig tallrik, sked och glas och återvände in.

Hon kastade ett öga på flickan men fick ingen kontakt. Såg på klockan. Hon hade inte kontrollerat tiden men kände på sig att det snart måste ha gått tio minuter. Kanske hade det gått mer.

Den tjocka kvinnan återkom efter en minut med en papperslapp, hon konstaterade att måltiden kostat praktiskt taget ingenting och avrundade frikostigt till ett betydligt högre belopp

än vad som stod angivit. Kvinnan förstod hennes enkla gester, neg och stoppade ner sedeln i sin klänningsficka.

Flickan avslutade sin coca-cola och kliade sig på armbågen. Bollade lite med sin medfarna trasdocka och dinglade med benen. Hunden i frisersalongen vaknade, reste på sig och gäspade. Gick runt ett varv och sjönk ner på tröskeln igen. Kyrkklockan slog kvart i ett.

Kyrkklockan slog ett och den slog kvart över. Flickan drack ytterligare en coca-cola och åt en glass. Det kostade en del fantasi att överbringa dessa gåvor, men det gick, och flickans allvar lättade en smula. Själv drack hon ett glas vin till och en kopp kaffe. Solen stod högt nu och hettan över torget dallrade.

Samtidigt hade dock en molnbank börjat växa sig stor ute över havet, utan tvekan skulle regnet återvända före kvällen. Jag borde bege mig tillbaka nu, tänkte hon. Det borde jag verkligen, säkert är inte regnet mer än ett par timmar borta.

Hon betraktade flickan. Hon var upptagen av dockans hår, försökte reda ut det genom att dra fingrarna igenom det. Hon kastade en blick bort mot det hörn av torget där den slanka kvinnan försvunnit. Det har snart gått en timme, tänkte hon.

Någonting måste ha hänt.

Hon reste sig utan att egentligen ha fattat något beslut. Sträckte ut handen mot flickan; hon såg först en smula frågande ut, sedan fattade hon den.

De begav sig ut i solskenet, rundade hörnet och gjorde halt i skuggan under en sönderfallande, smutsig gul markis. Hon sökte med blicken utefter bägge sidorna av gatan. Här verkade inte finnas någon läkarmottagning, bara en radda låga, primitiva bostadshus och en bensinstation ett stycke längre bort. Några parkerade, rostiga bilar under hukande, halvdöda träd.

Hon kände en hastig svindel, som inte hade med hettan att göra. Blundade några sekunder och när hon öppnade ögonen igen, märkte hon att flickan stod och betraktade henne och att hon höll någonting vitt i handen.

Hon tittade ner och såg att det var ett brev. Varifrån hon fått det var svårt att säga, men kanske hade hon haft det gömt under klänningen. I alla händelser hade hon lagt ifrån sig trasdockan på marken och nu stod hon och räckte fram ett avlångt, vitt kuvert.

Hon såg allvarligare ut än någonsin, och i samma stund som hon lämnade det ifrån sig hördes ett dämpat skrik från något av husen längre ner på gatan och en stor, svart fågel som varit upptagen av något mindre kadaver invid några soptunnor, slog ut med vingarna och tog till flykten.

Hon undrade vad det var i hennes liv som gjorde att hon kände igen just det här ögonblicket. Den här känslan av att stå som i ett tomrum och veta att katastrofen är oundviklig, att snart öppnar sig avgrunden och ingenting blir längre som förut... Hon hade upplevt det för många år sen när den där polisen stod utanför dörren och sa:

”Jag beklagar, men er make och dotter har avlidit i en bilolycka.”

Hon rycktes tillbaka till verkligheten och den brännande solen på den sicilianska kullerstengsgatan när flickan drog henne i blusen och pockade på hennes uppmärksamhet. De röda rosetterna i flickans hårtofsar vippade medan hon ivrigt pekade på det vita kuvertet, som hon nu höll mellan pekfingret och tummen som om det var något smutsigt som hon inte ville röra vid mer än nödvändigt.

Hon insåg att hon alltid haft svårt att fatta snabba beslut. Hon behövde betänketid. Sätta sig ner och vända och vrida på alternativen och i fantasin känna på ångesten efter ett felaktigt beslut. Beslut var så oåterkalleliga. Varje beslut i hennes liv hade varit som en sten som kastats i vattnet och skapat allt större ringar som ingen kunde hejda. Ett flöde av skeenden som hon inte hade någon kontroll över.

Flickan såg plötsligt tårögd ut och hon fick dåligt samvete för sin självupptagna självömkan och satte sig hastigt ned på huk intill henne.

”Mamma kommer nog snart ska du se” försökte hon säga med gester och tydliga läpprörelser på engelska. ”Låt oss vänta på henne i uteserveringen.”

Hon försökte ta flickan vid handen, men hon slet sig loss och pekade återigen på kuvertet i hennes hand. Hon måste alltså öppna det. Fliken på kuvertet var bara instucken och hon vek ut den...

Sedlarna som föll ur kuvertet fångades genast upp av en vindpust och dansade iväg runt gathörnet och ut över torget som ystra fjärilar. Flickan jagade efter dem. Männerna som satt i skuggan under trädet stirrade nyfiket på dem.

”Lili!” ropade hon efter flickan, som naturligtvis inte kunde höra henne.

Med ens sällade sig flera av männen till flickans jakt och for runt i en sorts märklig dans efter de kringflygande sedlarna. Hunden vid frisersalongen lyfte intresserat på huvudet.

Hon plockade upp dockan från gatan och sprang ikapp flickan, som redan hade flera sedlar att överrätta till henne. En efter en fick hon ta emot resten från männen. Hon vågade inte räkna efter hur mycket det var. Men hon såg att det var flera tusen Euro.

När hon stoppade tillbaka sedlarna i kuvertet såg hon att där låg ett pass och en lapp med ett handskrivet meddelande på engelska.

”Pengarna räcker till flygbiljetter till London och mer därtill. Kontakta polisen när ni kommer fram. Hennes pappa heter Robert Forrester.”

Hon lyfte huvudet och sökte med blicken runt torget, som om hon hade väntat sig att se den slanka, blonda kvinnan stå där någonstans och skratta åt henne. Eller komma ut från kyrkan eller den stora, mörka porten eller en gränd. Transistorradion från frisørsalongen skrånade fortfarande operasång och männen hade återvänt till sina kaffekoppar och ölglas i skuggan under trädet som om ingenting hade hänt.

Tiden stod stilla och hon hade fastnat i överkligheten.

Flickans mamma skulle inte komma tillbaka. Hon borde kanske försöka leta reda på byns polisstation? Hur hade hon hamnat i den här situationen?

Hon såg ner på flickans uppåtvända ansikte och anade ett förtroende i de blåa, oskyldiga ögonen. Flickan litade på att hon som vuxen skulle veta vad som var bäst att göra.

I det ögonblicket mindes hon Sagas blick innan hon gav sig ut på den där bilturen med sin pappa.

”Hej då, mamma. Vi kommer tillbaka från farmor imorgon.”

Men det hade inte blivit så. Varför hade hon bestämt sig för att stanna hemma för att skriva klart den där artikeln? Varför hade det varit viktigare? Ett felaktigt beslut som hon aldrig kunde göra ogjort. Olyckan kanske inte hade hänt om hon hade följt med.

Hon hade nästan glömt hur svårt det hade varit att orka fortsätta leva den första tiden efteråt. Nu drabbade henne smärtan från saknaden med ny kraft, som om någon hade stuckit en kniv i magen på henne. Hon mindes att hon hade försökt att skriva av sig smärtan. Kunde man det? Hon hade i alla fall försökt. Hon hade kastat sig handlöst över sin nästa roman och skrivit den färdig på ett par månader. Tackat ja till alla uppdrag hon erbjöds. Hon skrev och skrev, målade med ord tills hon inte hade några kvar och det kändes som om fingrarna blödde lika mycket som hennes hjärta. Romanen blev en succé. Hon blev eftersökt och omtalad. Hon hade träffat Staffan på en bokmässa och de hade hamnat i säng första kvällen innan hon visste att han var gift. Men han hade hjälpt henne att glömma och älskat bort hennes tårar.

Stenkyrkans klocka visade på två. Hans plan landade klockan fem. Han skulle vara här om några timmar. De skulle fatta ett beslut hade han sagt. Varför hade hon inte insett att hon inte hade något med det beslutet att göra. Det var *han* som skulle bestämma för dem båda. Han som skulle bestämma om han kunde lämna sin hustru – och riskera en skandal eftersom han var så känd. Hon var säker på att han trodde att hon skulle stanna kvar vad han än beslutade.

Det tog lite längre tid att gå tillbaka över sanddynerna nu när hon hade flickan med sig. På något sätt hade hon med hjälp av gester lyckats förmedla att Lili måste följa med henne och att mamma skulle komma senare.

De fick stanna upp då och då för att tömma sanden ur flickans små sandaler. Det slutade med att de gick barfota längs strandkanten och över de mjuka sanddynerna.

Lili skuttade obekymrat fram i vattenbrynet och skrek förtjust när hon inte hann undan någon våg och blev blöt ända upp på klänningen. Precis som Saga, tänkte hon. Flickan påminde henne alltmer om hennes egen dotter.

”Ingen vet att flickan är med mig. Jag kunde kanske ta hand om henne under några dagar”, så hade hon tänkt där på torget.

När de kom fram till hennes hotell var klockan redan halv fyra. Hon hade inte mycket tid på sig. Hon köpte flickan en smörgås och ett glas saft som de tog med sig upp på rummet. Där packade hon hastigt ner toaletsaker och kläder i kofferten medan flickan satt på hennes säng och åt upp sin smörgås. Hon hörde åskdunder utanför. Det hade börjat regna igen.

Hon var klar på tjugo minuter och tog med sig bagaget och flickan ner till receptionen för att betala sin räkning. När det var gjort bad hon portieren att lämna ett brev till rum nr 15 och gästen som skulle checka in vid halvsextiden.

Lili var trött och somnade i taxin på väg till flygplatsen. När hon tittade ut genom bilfönstret såg hon att regnet hade upphört och att en stor regnbåge lyste på himlen framför dem. Hon drog flickan intill sig, luktade försiktigt på hennes mjuka hår och kände sig lycklig för första gången på många år. Hon var inte orolig för att ha fattat fel beslut. Den här gången hade hon kastat ut en sten som skulle skapa alldeles nya ringar på vattnet...